

15.05.24

INKOMEN & UITKERINGEN

Tussen mythe en realiteit, welke politieke oplossingen voor een adequaat minimuminkomen?

EINDVERSLAG

EEN POLITIEK DEBAT VAN

BMIN
BELGIAN MINIMUM INCOME NETWORK

Wie is BMIN?

Het Belgisch Minimum Inkomen Netwerk (BMIN) bestaat uit een brede steekkaart van maatschappelijke organisaties, waaronder de netwerken armoedebestrijding, de vakbonden, mutualiteiten en andere sociale organisaties, en wetenschappers. Het wordt gecoördineerd door het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding en ijvert al meer dan 10 jaar voor waardige minimuminkomens en -uitkeringen.

Het debat op 15 mei 2024 werd georganiseerd met de financiële of academische steun van de volgende BMIN-partners:

Contactpersoon:

Caroline Van der Hoeven – caroline.vanderhoeven@bapn.be – +32 (0)474 55.96.11

Welkomstwoord

door Caroline Van der Hoeven, coördinatrice BAPN

Streven naar een menswaardige samenleving, veronderstelt een waardig inkomen uit uitkeringen of loon. Welk belang hechten de politieke partijen aan adequate inkomens? Welke oplossingen schuiven zij naar voor? Welke prioriteiten stellen ze als ze in de nieuwe federale regering stappen?

Er is een brede consensus in het maatschappelijk debat dat minimuminkomens en -uitkeringen een cruciale impact hebben op zowel de strijd tegen armoede als het werkgelegenheidsbeleid. Er zijn echter veel verschillende meningen over wat deze impact juist is. Zo horen we dat het optrekken van de minimuminkomens en -uitkeringen voor een daling van de armoedecijfers heeft gezorgd. Tegelijkertijd wordt er meteen ook gewaarschuwd dat te hoge uitkeringen mensen in een hangmat duwen in plaats van hen aan te moedigen om werk te zoeken. Er moet een groot genoeg verschil zijn tussen minimumloon en -uitkeringen om werkloosheidsvallen te vermijden. Sommigen stellen ook dat de toegang tot sociale uitkeringen beperkt moet worden om het zogenaamde hangmat-effect te voorkomen. Andere stemmen laten dan weer een ander geluid horen: degelijke minimumuitkeringen zijn net een belangrijk instrument om mensen de mogelijkheden te geven om werk te zoeken. Er wordt ook gewezen op het belang van andere factoren om tewerkstellingskansen te vergroten, zoals kinderopvang en jobbegeleiding. Tenslotte is er in het debat ook aandacht voor de voorwaarden waaronder werk effectief een instrument is om mensen tegen armoede te beschermen (en het bijvoorbeeld niet leidt tot een grotere groep van “working poor”).

Tijdens dit BMIN-congres willen we aan de hand van wetenschappelijk onderzoek en de ervaringskennis op het terrein helderheid krijgen in het debat: welke invloed hebben toereikende en toegankelijke uitkeringen op het armoede- en het tewerkstellingsbeleid? Welke uitspraken zijn ondersteund door wetenschappelijke en ervaringskennis en welke niet? Wat is mythe en wat is realiteit? Vervolgens vragen we aan de politieke partijen welke positie zij innemen en van welke maatregelen inzake minimuminkomens en -uitkeringen zij een absolute prioriteit zullen maken in het volgend federaal regeerakkoord.

Om het debat zo concreet mogelijk te maken, zullen wij ons concentreren op het beleid van de afgelopen jaren rond twee specifieke thema's:

- het optrekken van de minimuminkomens en -uitkeringen boven de Europese armoedegrens;
- de inperkingen in de inschakelingsuitkeringen en de effecten ervan op de tewerkstelling van jongeren en welke lessen we hieruit kunnen trekken voor een mogelijke beperking van de werkloosheid in de tijd.

Methodologie

We werken met stellingen en factchecks (telkens 2 per specifiek thema): kloppen de veronderstellingen met de realiteit of zijn het mythes? De factcheck gebeurt telkens op twee manieren: vanuit de wetenschap en vanuit de praktijk/ervaring van de mensen zelf.

Spelregels

Er is 3 minuten spreektijd per partij. We vragen om de spreektijd te respecteren zodat iedereen aan bod kan komen, zich te concentreren op concrete oplossingen en de focus te houden op het federale beleid.

Politieke sprekers

Gaby Colebunders (PVDA-PTB), Christophe De Beukelaer (Les Engagés), Wassim Essebane (CD&V), Aimen Horch (Groen), Nicolas Kuczynski (MR), Karine Lalieux (PS), Véronique Lederman (Défi), Laurence Libert (OpenVLD), Gilles Vanden Burre (Ecolo), Wim Van der Donckt (N-VA), Gitta Vanpeborgh (Vooruit)

Debat 1 – Optrekken van de minimuminkomens en -uitkeringen boven de armoedegrens

geleid door Christine Mahy, politiek en algemeen secretaris van het Waals Netwerk Armoedebestrijding (Réseau Wallon de Lutte contre la Pauvreté)

De minimumuitkeringen zijn opgetrokken in de richting van de armoedegrens: uit de laatste armoedecijfers blijkt dat dit heeft gezorgd voor een daling van de armoede. Tegelijkertijd bevinden veel minimumuitkeringen zich nog ver onder de armoedegrens en wordt ervoor gewaarschuwd dat te hoge uitkeringen mensen in een hangmat duwen in plaats van hen aan te moedigen om werk te zoeken. Er is ook de problematiek van het statuut samenwonende waarbij mensen dieper de armoede in geduwd worden.

Fact-check 1

door Anne Van Lancker – ENASSP Belgium

The graphic features a yellow background. On the right, there are two overlapping speech bubbles: an orange one containing the word 'MYTHS' and a purple one containing the word 'FACTS', with 'VS' written between them. On the left, the text 'STELLING - AFFIRMATION' is written in blue. Below this, a purple rectangular box contains the white text: 'Toereikende uitkeringen leiden tot werkloosheidsvallen.'

Op Europees niveau is er een belangrijk initiatief genomen m.b.t. minimuminkomens, met name de Europese Raadsaanbeveling over een adequaat minimuminkomen dat zorgt voor actieve insluiting. Kunt u kort deze Raadsaanbeveling situeren?

De aanbeveling is een belangrijk instrument dat ertoe moet bijdragen de armoededoelstelling van Europa te verwezenlijken: 15 miljoen mensen in de Europese Unie (EU) uit armoede helpen tegen 2030 (nu zijn er nog meer dan 95 miljoen mensen in armoede en sociale uitsluiting in de EU). De Europese Pijler van Sociale Rechten zegt uitdrukkelijk in principe 14 dat mensen recht hebben op een inkomen dat toereikend is om in alle fasen van het leven een waardig leven te kunnen leiden.

De aanbeveling is op rechten gebaseerd en geldt voor iedereen: mensen op actieve leeftijd, ouderen en jongeren. Er wordt zelfs voorzien in de mogelijkheid om het minimuminkomen op te splitsen als garantie voor meer zelfbeschikking, bijvoorbeeld van vrouwen in een koppel.

De aanbeveling wijst op drie essentiële domeinen om mensen uit armoede te helpen:

1. Een waardig en toereikend inkomen

Als norm voor de inkomenssteun wordt verwezen naar de armoedegrens van 60 % van het mediaan inkomen, met aanvullende financiële steun voor mensen met specifieke noden. Als alternatief wordt er verwezen naar het gebruik van de referentiebudgetten: korven van goederen en diensten die weergeven hoeveel inkomen een gezin nodig heeft om te kunnen participeren aan de samenleving. Landen kunnen ook een andere, maar vergelijkbare maatstaf hanteren volgens een nationale regeling. De bedragen moeten aangepast worden aan de levensduurte en lidstaten moeten erover waken dat mensen hun recht ook effectief opnemen. Dat is ook nog een belangrijk probleem in België, waar het TAKE-project aanwees dat tussen 37 en 51 % van het recht op leefloon niet opgenomen wordt.

2. Inclusieve arbeidsmarkten

Er gaat veel aandacht naar het belang van geleidelijke toeleiding tot werk, eventueel met een combinatie van loon en (gedeeltelijk) behoud van uitkeringen. Ook de sociale economie krijgt aandacht en eveneens het feit dat mensen soms niet in staat zijn om te werken. De aanbeveling kan zeker gebruikt worden om te pleiten voor een realistisch en op rechten gebaseerd activeringsbeleid.

3. Toegang tot kwaliteitsvolle diensten

Die zijn levensnoodzakelijk in de strijd tegen armoede. De aanbeveling pleit voor gepersonaliseerde begeleiding op maat door een sociaal inclusieplan. Er gaat ook aandacht naar toegang tot diensten zoals energie en naar de betaalbaarheid van diensten.

Belangrijk zijn ook de instrumenten om te waken over de uitvoering van de aanbeveling. Het gaat immers, jammer genoeg, niet over een wet die rechtstreeks afdwingbaar is. Maar het is wel zo dat alle lidstaten de aanbeveling hebben goedgekeurd. De Europese Commissie zal elke drie jaar een rapport maken over de vooruitgang. Ondertussen zal de aanbeveling ook gebruikt worden in het kader van het Europees semester met eventueel landenspecifieke aanbevelingen. Tegen 2030 wordt dan een grondige evaluatie gemaakt over het resultaat van de Europese Aanbeveling over Minimuminkomen m.b.t. het terugdringen van armoede.

Controle op naleving moet ook in België georganiseerd worden, zowel via de federale als de regionale parlementen. De aanbeveling zegt ook dat het beleid ervoor moet zorgen dat de vakbonden en het maatschappelijk middenveld in staat moeten gesteld worden om actief te participeren in de uitbouw van waardige minimuminkomensstelsels.

Want ook in België is nog werk aan de winkel. De huidige regering heeft voor het eerst sinds jaren gezorgd voor een stijging van de minima, bovenop de indexering, via de welvaartsenveloppe en de verhogingen afgesproken in het regeerakkoord. Dat was belangrijk want de kloof van de minima met andere inkomens werd met de jaren groter. Het resultaat is dat de pensioenen en de invaliditeitsuitkeringen nu boven de armoedegrens liggen, dat de doelmatigheid van bijstandsuitkeringen voor

alleenstaanden is gestegen, dat de armoede en de armoedekloof in België duidelijk zijn gedaald. Maar er zijn zelfs in het rijke Vlaanderen nog altijd 520.000 mensen die in armoede leven en 540.000 die op de rand van armoede leven. In heel België leven bijna anderhalf miljoen mensen in armoede. Nog steeds liggen vele minimumuitkeringen onder de armoedegrens. Vooral gezinnen met kinderen en specifiek eenoudergezinnen hebben het lastig. De inspanningen moeten dus onverkort verdergezet worden in de volgende regering.

Wat zegt deze aanbeveling over de relatie tussen een behoorlijke uitkering en de kans op werk? Men hoort vaak dat “werken moet lonen”.

De aanbeveling zegt dat een job, ook met het minimumloon, meer moet opbrengen dan een uitkering. Er moet dus een positieve hiërarchie zijn tussen loon en uitkering. Maar er wordt ook aangehaald dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat minimuminkomens die dicht tegen het minimumloon liggen een significant negatieve impact zouden hebben op de kans op werk.

Er wordt de laatste tijd veel gesproken over werkloosheids- en inactiviteitsvallen. Verschillende partijen vinden dat het verschil tussen werken en niet werken tenminste 500 euro moet bedragen. Dat bedrag steunt niet op wetenschappelijk inzicht maar is eerder natte vingerwerk. Laat ons wel wezen: werken moet mensen vooruithelpen en de werkloosheidsval bestaat wel degelijk, maar niet op de schaal en de omvang zoals die in het politieke debat geponeerd wordt. Wel voor specifieke gevallen, bijvoorbeeld voor wie deeltijds werkt aan het minimumloon, zonder aanvullende uitkering, en wiens inkomen het enige loon is in het gezin of als alleenstaande. Het is ook een groot probleem dat aanvullende voordelen meestal voorbehouden zijn voor mensen in een bepaald statuut zoals leefloongerechtigde of werkloze.

Een totaal foute aanpak van de werkloosheidsval is het bevriezen of het verminderen van de uitkeringen, het afschaffen van de welvaartsenveloppe. Dat is niet alleen onmenselijk, het werkt ook niet. Er bestaat een overvloed aan onderzoeken waarin aangetoond wordt dat de toenemende degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen (hervorming van de jaren 2011 – onderzoek van de OESO door Andrea Salvatore en evaluatie van de RVA van 10 jaar versterkte degressiviteit), het afschaffen van de wachtuitkeringen en de verlaging van de wachtuitkeringen (onderzoek Cockx et al, onderzoek van Ides Nicaise en andere), geen impact heeft gehad op werkhervatting. Hier speelt vooral de conjunctuur en het werkaanbod een rol. Bovendien is het profiel van mensen zonder werk een erg belangrijke factor om te verklaren waarom ze moeilijker aan het werk geraken. Laagopgeleide mensen met complexe problemen hebben nood aan andere oplossingen om opnieuw aan de slag te kunnen.

Wat werkt er dan wel in de strijd tegen armoede en werkloosheid? Welke elementen zijn volgens de raadsaanbeveling van doorslaggevend belang voor het verhogen van de kansen op werk?

Zoals de aanbeveling zegt: een degelijke gepersonaliseerde aanpak die ook de complexe problemen van mensen aanpakt. Toeleiding tot fatsoenlijke jobs met een behoorlijk loon

(in tegenstelling tot de vaak tijdelijke jobs in oninteressante omstandigheden waar mensen vaak in geduwd worden). Ondersteuning door goede diensten zoals transport, huisvesting, kinderopvang. Behoorlijke minimumlonen en minder belasting op de participatiegraad. Aanvullende steun en voordelen moeten worden toegekend op basis van het (bescheiden) inkomen van mensen, en niet enkel op basis van het statuut. Dat is al zo in de Scandinavische landen en Nederland. Bij ons bestond dat voor het sociaal energietarief dat tijdelijk uitgebreid werd n.a.v. COVID en de energiecrisis, maar dat is nu beëindigd.

Het is ook belangrijk dat mensen ondertussen een behoorlijke uitkering hebben. Mensen in armoede spenderen veel tijd aan overleven, aan zoeken naar oplossingen voor onbetaalde facturen, aan problemen met schuldenlast, aan een gebrek aan geld voor kinderopvang of vervoer, wat hun belemmert om beschikbaar te zijn voor werk. Een toereikend inkomen geeft mensen meer 'bandbreedte' in het leven en vergemakkelijkt re-integratie op de arbeidsmarkt. De minimumuitkeringen in België zijn al niet genereus. Uitkeringen hebben een beschermingsfunctie tegen armoede maar vele minima doen dat niet.

Wie pleit voor bevriezen of verlagen van uitkeringen helpt mensen in armoede niet aan het werk; het duwt hen gewoon meer in de miserie. Dat is rampzalig voor die mensen, maar het zadelt ook de samenleving op met hoge kosten verbonden aan armoede.

C. Mahy: door stress weg te nemen bij de kwetsbare mensen komt er potentieel en creativiteit om uit de miserie te geraken. Hopelijk nemen de politici de kennis van de experts in rekening.

Conclusie van de factcheck: de stelling die we vaak in politieke debatten horen, namelijk dat toereikende uitkeringen leiden tot werkloosheidsvallen is niet waar.

Fact-check 2

door Virginie Timsonet – ervaringsdeskundige

STELLING - AFFIRMATION

De afschaffing van het statuut samenwonende is een belangrijke maatregel in de strijd tegen armoede en sociale ongelijkheden.

Ik ben een alleenstaande ouder met 4 kinderen, waarvan er 3 nog thuis zijn. Hiervan zitten 2 nog op school en heeft de oudste een deeltijds contract van bepaalde duur.

Jaren geleden werkte ik in de schoonmaak en al snel kreeg ik gezondheidsproblemen. Uitgebreide tests wezen uit dat ik fibromyalgie had en op advies van mijn ziekenfonds moest ik stoppen met werken in deze sector.

Na een korte periode van werkloosheid volgde ik een opleiding kantooradministratie, waardoor ik mijn huidige baan als administratief medewerker kon vinden.

Ik heb een paar jaar fulltime gewerkt, maar als alleenstaande met kinderen was de werkdruk thuis en op kantoor te zwaar. Op advies van mijn arts en met toestemming van mijn ziekenfonds werkte ik “medisch deeltijds”, waardoor ik mijn baan en mijn sociale contacten kon behouden.

Gezien mijn gezondheidsproblemen blijven voortduren, ben ik erkend als invalide. Dit houdt in dat ik mijn statuut van “medisch deeltijds” kan behouden en mij financieel en psychologisch staande kan houden. Maar dit statuut van deeltijds invalide met toestemming om minimaal 19 uur te werken, maakt me vreselijk kwetsbaar op gebied van inkomen.

Ik word door het ziekenfonds betaald voor deeltijds werk, bruto, zonder aftrek van beroepsbijdragen, op hetzelfde niveau als ik vroeger voltijds ontving, netto, maar ik verlies elke maand een aanzienlijk bedrag.

Ik kan geen extra inhouding doen op mijn salaris om de beroepsbijdragen te betalen die me elk jaar inhalen, omdat ik de kosten van het levensonderhoud van mijn kinderen moet betalen en mijn gecombineerd inkomen uit loon en ziekteverzekering te laag is.

Bovendien, als ik ziek ben, wordt mijn beroepsinkomen onmiddellijk vervangen door het inkomen van de mutualiteit. Dit, zonder een maand wachttijd, verminderd met 35% van mijn netto maandinkomen, maakt me nog kwetsbaarder.

Dit preciaire statuut met toegelaten deeltijds werk laat me enerzijds toe om te werken - wat ik wil - maar betekent anderzijds dat mijn totaal inkomen als werknemer (ziekenfonds en beroepsinkomen) ontoereikend is en me in grote moeilijkheden brengt, en ik ben niet de enige die eronder lijdt, mijn kinderen ook!

Daar komt nog bij dat mijn dochter parttime werkt met een contract voor bepaalde duur. Haar inkomen wordt gecombineerd met het mijne voor de berekening van mijn invaliditeitsuitkering. Als gevolg hiervan ben ik mijn recht op verhoogde tegemoetkoming kwijt, die me hielp om medische kosten te betalen, die voor mij aanzienlijk zijn.

Ik heb ook geen recht op eerstelijnsrechtsbijstand, de pro déo, omdat onze inkomens worden samengevoegd, ook al zit ik in een procedure.

Je kunt je de moeilijkheden voorstellen die dit statuut samenwonende met zich meebrengt als ik mijn dochter, die aan het begin staat van haar professionele en volwassen leven, moet vragen om mij een deel van haar salaris te geven om mij te helpen de eindjes aan elkaar te knopen.

Het is vernederend en er zijn momenten van grote spanningen in het gezin die we wel kunnen missen, boven op de dagelijkse moeilijkheden.

Wanneer je lichamelijke gezondheid het laat afweten, is de steun van je naasten heel belangrijk.

In mijn situatie wordt dat systematisch ondermijnd. Mijn dochter begrijpt niet altijd dat haar inkomen invloed heeft op mijn inkomen.

Conclusie van de factcheck: De stelling “de afschaffing van het statuut samenwonende is een belangrijke maatregel in de strijd tegen armoede en sociale ongelijkheid” is correct.

Reacties van de politici

C. Mahy: Wij vragen de vertegenwoordigers van de politieke partijen om over de volgende stellingen te stemmen.

INKOMENS BOVEN DE EUROPESE ARMOEDEGRENS DES REVENUS AU-DESSUS DU SEUIL EUROPÉEN DE PAUVRETÉ

											
✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✗	

EUROPESE ARMOEDEGRENS WETTELIJK VERANKEREN ANCRER LE SEUIL EUROPÉEN DE PAUVRETÉ DANS LA LOI

											
✓	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✗	

**AFSCHAFFING STATUUT SAMENWONENDE
SUPPRESSION STATUT CO-HABITANT**

								 		
✓	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✗ ✓	✓	✗	✗

**MINIMUMLONEN VERHOGEN I.P.V. MINIMUMUITKERINGEN BEVRIEZEN
RELEVER LES REVENUS MIN. PLUTÔT QUE DE GELER LES ALLOCATIONS**

								 		
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓ ✗	✓ ✗

Wassim Essebane – CD&V

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet onder impuls van Minister Dalle op Vlaams niveau en Minister Lalieux op federaal niveau.

De oplossingen voor de lage inkomens moeten komen uit fiscale hervormingen. Er zijn nu te veel uitzonderingen en er moet een vermogenswinstbelasting komen: de bredere schouders moeten efficiënter belast worden en de druk op arbeid moet verminderen. Fiscale hervormingen zijn de basis voor betere armoedebestrijding, ook in de regio Brussel. Fiscale hervormingen moeten het verschil maken.

CD&V wil het statuut samenwonende niet afschaffen om twee redenen. Ten eerste is er de dramatische budgettaire situatie, zowel in België als in Brussel. Het Rekenhof¹ heeft berekend dat de afschaffing van het statuut samenwonende jaarlijks 1.9 miljard zal kosten. Daarnaast gelooft CD&V niet dat deze afschaffing mensen in armoede zal vooruithelpen, maar wel andere groepen zal bevoordelen. Solidair samenwonen is het alternatief.

Christophe De Beukelaer – Les Engagés

Het statuut samenwonende moet afgeschaft worden, een gelijktrekking is nodig. We mogen vanuit de politiek niet langer zulke impact op de levenskeuzes van de mensen hebben. We moeten dit op een progressieve manier en met overleg doen gezien de kost dat dit met zich zal meebrengen. Er zijn de economische criteria, de manier van samenleven is ook veranderd, zie bijvoorbeeld het gedeeld samenwonen.

Het verhogen van de uitkeringen tot boven de armoedegrens? Ja, dit staat in ons programma. Administratieve procedures moeten ook vereenvoudigd worden om de non-take up te verminderen.

Het beleid moet bruggen bouwen en samenwerken met wetenschappers en het middenveld. Er moet niet enkel samengewerkt worden met de vakbonden, mutualiteiten en verenigingen, maar ook met de ervaringsdeskundigen zelf.

In de begeleiding naar werk moet een shift gemaakt worden. Het is nu te administratief en te bureaucratisch. Pas na 9 maanden vraagt Actiris om te bewijzen dat men X aantal keer per week solliciteert. Men moet tot een meer humane begeleiding komen. Elke jongere moet een eigen mentor krijgen die hem helpt om zijn netwerk te vergroten en om de sociale codes te leren kennen.

C. Mahy: Ik nodig Les Engagés uit om rond de afschaffing van het statuut samenwonende samen te werken met CD&V.

Gaby Colebunders – PVDA-PTB

We moeten de inkomens zeker optrekken tot boven de armoedegrens. Let op: 2024 is slechts een momentopname. 1500 euro dat is een juister getal om de minimuminkomens op te trekken. Wij willen dit bedrag dan ook wettelijk verankeren, zodanig dat daar niet kan over onderhandeld worden.

Rond het statuut samenwonende zijn we heel duidelijk. Ik leefde zelf in armoede als kind. We mogen niet wachten tot de mensen in armoede terecht komen, we moeten dat vermijden. Het klopt niet dat dit te grote kosten zijn.

Minister Lalieux heeft inderdaad ingezet op de laagste inkomens. Maar veel lonen liggen ook onder de armoedegrens. Bijvoorbeeld wie werkt in het stelsel van dienstencheques. Daarom wil de PVDA ook een herziening van de minimumlonen.

¹ Zie: [Afstemming van de uitkeringen voor samenwonenden op die voor alleenstaanden](#)

C. Mahy: Ik onthoud van de PVDA het belang van preventie, het voorkomen van armoede door de afschaffing van het statuut samenwonende.

Laurence Libert – Open Vld

De regering De Croo heeft een inhaalbeweging gemaakt. De werkzaamheidsgraad moet omhoog, Open Vld zet daarop in. Er is 500 euro verschil nodig tussen loon en uitkering om mensen aan het werk te krijgen. Werk hebben gaat over collega's hebben, vriendschappen opbouwen, bouwen aan de toekomst en zelf stappen zetten om succesvol te zijn. Wie dit niet kan, moet kunnen terugvallen op een uitkering, maar activeren is belangrijk. Het is fout om uitkeringen te koppelen aan statuten: werken wordt zo niet beloond. De sociale rechten moet men dus koppelen aan inkomen en niet aan statuut.

We staan open voor dialoog. Uiteraard moet politiek beleid moet zich steeds baseren op wetenschappelijke studies en de concrete realiteit.

Nicolas Kuczynski – MR

We hebben één ding gemeen: onze wens om armoede te bestrijden. Maar we zijn het niet eens over de methode. De beste manier is, volgens de MR, om mensen uit de armoede te halen door middel van werk. We moeten mensen stimuleren om te werken door een duidelijke scheiding te creëren tussen werk en uitkeringen. We willen het nettoloon verhogen door de belastingvrije som op te trekken en zo de kloof tussen werk en uitkering te vergroten. Sommige beroepen zijn knelpuntberoepen – 200.000 banen hangen hieraan vast.

Waarom heb ik nee gestemd op de vraag over de armoedegrens? De vraag is bevooroordeeld. We moeten alle directe en indirecte uitkeringen samenvoegen en dat bedrag in aanmerking nemen. We moeten alle uitkeringen rationaliseren en vervangen door een basis vervangingsinkomen – we zullen hier meer in de details gaan in het 2^e deel van het debat.

Gedurende de eerste 6 maanden nadat je weer aan het werk bent, moet je je sociale voordelen kunnen behouden. Werkgelegenheid creëert middelen voor de staat.

Moeten we het statuut samenwonende afschaffen? De vraag moet breder gesteld worden. Waardoor vervangen we het? Moet het statuut 'alleenstaande' dan gegeven worden aan iedereen die niet langer onder het statuut samenwonende valt? We moeten dit binnen de budgettaire mogelijkheden waarover we beschikken kunnen doen. Als we de vraag breder kunnen stellen, kunnen we het debat openen.

Véronique Lederman – DéFI

Bij DéFI promoten we het idee van een 'sociaal schild', voor een administratieve vereenvoudiging die het leven van mensen zal veranderen.

Er zijn te veel verschillende soorten uitkeringen, dit is te complex en het veroorzaakt armoede. Daarom willen we de bestaande uitkeringen samenvoegen en een gemeenschappelijke pijler oprichten, met objectieve criteria en rekening houdend met relevante elementen (handicap, leeftijd, enz.).

Wij zijn voorstander van de afschaffing van het statuut samenwonende. De huidige situatie is volledig ongelijk. Het statuut samenwonende werd in de jaren '80 op tijdelijke basis ingevoerd, maar het maatschappelijk leven is veranderd. Vandaag gaan mensen van verschillende generaties samenwonen en gebeurt dit ook omwille van economische redenen. We zien eveneens dat sommige jongeren vóór de covid hun ouderlijk huis hadden verlaten maar nu weer bij hun ouders moeten gaan wonen.

M.b.t. het verankeren van het beleid in wetenschappelijk onderzoek en terreinkennis, zijn wij van mening dat er verbanden gecreëerd moeten worden en dat er naar de mensen zelf geluisterd moet worden. Het is heel moeilijk om de deur van een sociale dienst open te duwen als je een ongeluk in je leven hebt gehad.

We moeten geen sancties aan uitkeringen verbinden, maar kijken hoe uitkeringen je kunnen helpen om je leven weer op te pakken.

Gitta Vanpeborgh – Vooruit

Ik wist niet dat je zowel rood als groen kon stemmen, daarom wil ik graag uitleggen waarom ik rood heb gestemd. Uitkeringen moeten voldoende hoog zijn, maar we hebben wel bedenkingen bij de Europese armoedegrens. Deze houdt geen rekening met de uitgaven van de gezinnen. Bijvoorbeeld met het verschil tussen private en sociale huur of met het feit of iemand medische kosten heeft of niet. Daarom – als voorzitter van het bijzonder comité van een OCMW – ben ik voorstander van REMI. De REMI-standaarden en het budget voor de financieel aanvullende steun moeten verankerd worden.

Wij zeggen nee tegen de afschaffing van het statuut samenwonende. Ik heb de studies gelezen, onder meer van Bea Cantillon. Er zijn vooral moeilijkheden voor kortgeschoolde vrouwen die er alleen voor staan. Zij hebben een betere tegemoetkoming nodig. Als we echter 1.9 miljard euro uitgeven, moet dat wel iets opleveren dat beter is voor iedereen.

Ja, de lonen moeten omhoog. We willen geen bestraffing om de tewerkstelling te verhogen. De degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen heeft geen goede resultaten opgeleverd. Er zijn flankerende maatregelen nodig zoals bijvoorbeeld betere mobiliteit en betere begeleiding naar de arbeidsmarkt.

Karine Lalieux – PS

We mogen vrouwen en jongeren niet straffen en de problemen van armoede en werkloosheid bij hen leggen. Training en ondersteuning zijn nodig zodat elk talent zich kan ontwikkelen. Studenten moeten kunnen studeren. Daarom moeten we de beurzen en onderwijssteun voor jongeren verhogen. Voorzie opleidingspremies voor mensen die zich in de werkloosheid bevinden.

De werkloosheid beperken in de tijd werkt niet. Lineaire maatregelen, zoals de terugkeer naar verplichte arbeid zoals voorgesteld door Les Engagés, werken ook niet. Door het beperken van de werkloosheid in de tijd, worden mensen naar het OCMW gestuurd, met als gevolg dat zij uit de sociale zekerheid vallen. Bovendien wordt een belangrijk deel van de kosten dan ook bij de gemeentes gelegd.

Werkgevers moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Er zijn 600.000 mensen die hun werk niet meer aankunnen. We moeten ons richten op welzijn op het werk. Arbeidsongeschiktheid is een groot probleem. We moeten voorkomen dat mensen arbeidsongeschikt geraken en deze verantwoordelijkheid ligt ook bij de werkgever.

Niet alleen de uitkeringen, maar ook de lonen moeten opgetrokken worden. Moet de armoedegrens in de wet verankerd worden? Laten we meer ambitieus zijn: ik wil 100 % gaan voor een Europese richtlijn rond minimuminkomen. Daarvoor ligt ook een basis in de Verklaring van Terhulpen. De drie sociale ministers van het Belgische voorzitterschap van de EU pleiten voor meer Europese investeringen in het sociale domein, want dat is de toekomst.

Ook preventie is belangrijk. Kinderarmoede bestrijden moet een nationale prioriteit zijn, met onder meer betere toegang tot kinderopvang, enz.

Het statuut samenwonende moeten we afschaffen, want het is fundamenteel onrechtvaardig. Sociale rechten moeten verbonden worden aan een inkomen, i.p.v. aan een statuut.

Wim Van der Donckt – N-VA

We mogen de jobcreatie niet hypothekeren, maar moeten de werkloosheidsval aanpakken. We hebben slechte cijfers, enkel Litouwen doet het nog slechter. Het minimumloon moet verhoogd worden, maar niet bruto zoals de Vivaldi-regering gedaan heeft. De minimumlonen moeten netto omhoog. De loonwag in België is te groot, Nederland doet het op dit vlak beter.

Inzake het statuut samenwonende stemmen wij zoals de CD&V, tegelijkertijd rood en groen. We willen het statuut niet afschaffen in de sociale bijstand, maar wel in de sociale zekerheid. Hier zijn we voorstander van individualisering van sociale rechten. Het is wel een moeilijke oefening, die in het voordeel van de mensen moet zijn.

C. Mahy: Kan u dan niet beter het brutoloon laten stijgen, zodat er voldoende geld in de sociale zekerheid terecht komt?

Gilles Vanden Burre – Ecolo

Dank aan de ervaringsdeskundigen, hun getuigenissen vandaag onderstrepen hun moed.

Samen met Groen maken we de balans van deze regering op. Wij als groenen hebben nog zaken te doen. We hebben veel inspanningen geleverd rond minimumpensioenen en minimumlonen. Als we met de progressieve partijen samen veel macht in handen hebben, dan kunnen we veel bereiken.

Wij willen de uitkeringen optrekken en het statuut samenwonende afschaffen. Wat de inhoud van de maatregelen betreft, is het belangrijk dat iedereen in de samenleving een waardig leven kan leiden. Een inkomen om slechts te overleven is niet voldoende. Bij de afschaffing van het statuut samenwonende gaat het niet enkel over de bedragen, het gaat ook over sociale rechtvaardigheid. Het Planbureau toont aan dat de programma's van Ecolo en Groen het best herverdelen. MR herverdeelt het slechtst.

We willen een goede basis voor jongeren tot 30 jaar. Iedere jongere moet kunnen werken, studeren, stage lopen of vrijwilligerswerk doen.

Er moet inderdaad een verschil zijn tussen loon en uitkering. Ja, de lonen moeten omhoog. Maar we hebben een fiscale hervorming nodig om ervoor te zorgen dat mensen meer overhouden. Vooral bij de lage en middeninkomens, moeten de lonen netto met 300 euro stijgen.

De werkloosheidsuitkering beperken in de tijd is voor ons een rode lijn waar we niet overgaan. Wij zullen dit nooit aanvaarden. De regio's moeten de dienstverlening van Forem, Actiris en de VDAB verbeteren. We moeten mensen helpen en emanciperen, hen ondersteunen en niet straffen.

Aimen Horch – Groen

Er werd al veel gezegd door mijn collega van Ecolo. Het thema armoede ligt mij nauw aan het hart, want ik maakte onrecht van kortbij mee. Ik heb mijn ouders geholpen om financieel rond te komen.

We willen de afschaffing van het statuut samenwonende. Groen stelt ook de 'Welvaartsgarantie' voor: een menswaardig inkomen voor iedereen.

Er is een politieke strijd aan Vlaamse kant: elke keer dat een progressieve partij zich uitspreekt, wordt er nee gezegd: nee want dat is een kost, we gaan daar niet in investeren. Dit is een enorm probleem. Andere uitgaven worden wel vergeten, zoals uitgaven voor fossiele brandstoffen, het subsidiëren van tesla's, enz. Het uitbreiden van het sociaal energietarief daarentegen blijft moeilijk. Groen schuift geen millimeter op naar rechts. CD&V en Vooruit schuiven echter steeds verder op naar rechts.

Conclusie van het eerste debat

door Koen Meesters – Nationaal Secretaris ACV-CSC

Bedankt voor dit rijke debat. 10 mensen hebben 10 verschillende gedachten. Enkele conclusies:

Opvallend dat in debatten over de hoogte van minimumuitkeringen het snel gaat over het risico van 'te hoge' uitkeringen, maar er weinig gezegd wordt over wanneer ze te laag zijn. Een menswaardig leven is voor iedereen een recht en zou dus telkens de eerste bekommernis moeten zijn. Het zegt natuurlijk iets over de visie op armoede en het respect voor mensen als we niet kunnen zeggen wat te laag is, maar wel wat te hoog is.

Vreemd dat er tegenstand is door sommigen om de armoedegrens te verankeren binnen de wet. Wie voorstander is van een objectief beleid zou dat enkel moeten toejuichen. We hebben meerdere personen horen zeggen dat we op basis van data moeten werken, objectieve grenzen verankeren is dan evident.

Blij dat meerdere partijen, zelfs de meeste, minstens bevestigen dat ze de uitkeringen boven de armoedegrens willen brengen. Er is alleen nog wat discussie over welke grens dit dan is.

Vandaar dat we als BMIN pleiten om alle minimumuitkeringen te verhogen tot boven de armoedegrens. Als vakbonden stellen wij ook voorop dat alle uitkeringsgrenzen tot 10 % boven de armoedegrens moeten liggen. En dat die armoedegrens geen fictie is, maar officieel wettelijk verankerd wordt.

Waarom is deze maatregel belangrijk? Omdat armoede met een kost komt, voor mensen én voor de samenleving. Armoede versmalt de wereld van mensen en zorgt ervoor dat participatie net moeilijker wordt, zeker de participatie op de arbeidsmarkt. Niemand wordt er beter van als armen geïsoleerd worden.

We horen velen zeggen dat werk moet lonen door een nettoverschil van 500 euro tussen zij die werken en zij die niet-werken. Maar het is verontrustend om te horen dat sommigen dat willen realiseren door uitkeringen te begrenzen. Uitkeringen die - dat zijn gewoon de objectieve feiten - vaak nog onder de armoedegrens vallen. Niemand die kan uitleggen hoe mensen beter worden door anderen minder te geven. Voor ons als netwerk moeten de laagste lonen dus worden versterkt.

Nood aan versterking van de laagste lonen en fiscale hervorming: goed dat het al minstens werd aangehaald door meerdere sprekers. Laat ons de weeffouten hier uithalen. Blij dat we daar ook steun voor gevonden hebben.

Het valt op dat over sommige zaken niet of nauwelijks gesproken is. De werkloosheidsval is meestal geen kwestie van uitkeringen, maar van kosten verbonden aan werk, zoals over de beschikbaarheid van openbaar vervoer en de aanwezigheid van betaalbare kinderopvang. Maar dan niet met een voorrang voor werkenden, want dat is opnieuw de drempel tot werk verhogen én bovendien ontzegt het kinderen de pedagogische en sociale functie die kinderopvang moet bieden. Zo bestendigen we armoede. Betere collectieve diensten steunen onze gerechtvaardigde strijd.

De werkloosheid is vaak het minst gul bedeed in de sociale zekerheid, met lage minima en met lage maximumgrenzen. Het werd in de laatste welvaaraanpassing ten onrechte benadeeld. Het statuut samenwonende speelt hier ook. Oorspronkelijk ingevoerd als een besparing werkt dit nog steeds door. De bedragen liggen intussen zo laag dat er nog nauwelijks sprake is van een 'sociale verzekering'.

Bovendien ontbreekt een moderne invulling van het begrip samenwonende, waardoor mensen al snel benadeeld worden. We zijn er alvast allemaal samen van overtuigd dat dit een anomalie is. En dat het aangepakt moet worden. Hoe dit gedaan moet worden? De meningen lopen bij de politici weliswaar nog feestelijk door mekaar.

Debat 2 – Inperkingen in de inschakelingsuitkeringen: lessons learned m.b.t. het belang en de impact van een mogelijke beperking van de werkloosheid in de tijd

geleid door Karim Dibas, ACV

Er is een mooie diversiteit in het panel, ook qua leeftijd. We gaan er in de tweede ronde iets meer debat van maken en daarom gaan we de politici in duo's zetten.

Het voorstel om de werkloosheidsuitkering te beperken in de tijd, komt vaak terug. Dit is misschien een symbooldossier geworden. In stemtesten bij de verschillende media zit steeds de vraag of de politieke partijen voor of tegen zijn. De panelleden moeten dus antwoorden of ze voor of tegen zijn, met een groene of rode kaart. Ze moeten dus één van de twee kiezen, want mensen kunnen ook geen dubbel antwoord geven bij een stemtest.

Daarnaast zijn er discussies over de inschakelingsuitkeringen. Wie als schoolverlater niet voldoende gewerkt heeft voor het recht op een werkloosheidsuitkering, kan mogelijk terugvallen op deze uitkering.

Er zijn wel voorwaarden, zoals:

- Je moet ingeschreven zijn voor arbeidsbemiddeling bij VDAB/Actiris/Forem;
- Je moet 2 positieve evaluaties na elkaar gekregen hebben;
- Je mag geen aanbod van werk weigeren.

De afgelopen jaren zijn een aantal belangrijke beperkingen m.b.t. de inschakelingsuitkeringen ingevoerd, zoals de beperking in de tijd tot 3 jaar en de begrenzing van de leeftijd tot 30 jaar. Jongeren onder de 21 jaar die geen diploma secundair onderwijs hebben, worden uitgesloten. Zwangerschap en ziekte zorgen niet voor opschorting van de uitkering. Zo kennen we een jongere die net van de school kwam, kanker kreeg en na 2 jaar behandeling zijn recht op zijn inschakelingsuitkering verloor. Hoewel hij door zijn ziekte geen mogelijkheid had om naar werk te zoeken. Hij moest terug bij pa en ma aankloppen. Dit vinden we bijzonder onrechtvaardig.

We erkennen dat er voor mensen met een medische beperking wel betere bescherming is gekomen, onder minister Peeters. Deze kleine correctie is gebeurd.

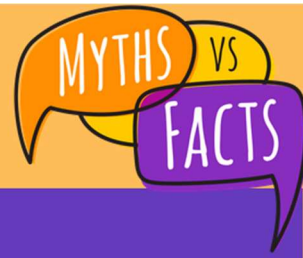
Dit alles ligt in de weegschaal voor dit debat. Wat kunnen we leren van deze verstrengingen in de inschakelingsuitkeringen voor een mogelijke hervorming in de werkloosheid? Hebben de beperkingen die de afgelopen periode ingevoerd werden geleid tot meer tewerkstelling? Welke impact hebben deze inperkingen gehad op vlak van uitsluiting?

Fact-check 1

door Koen Declercq - UCLouvain – Saint-Louis Bruxelles

Professor Koen Declercq, van de universiteit UCLouvain – Saint -Louis, doet onderzoek naar arbeidsmarktbeleid en onderwijs.

STELLING 1- AFFIRMATION 1

Het schrappen van de inschakelingsuitkeringen voor jongeren leidt tot meer tewerkstelling.

In België hebben jongeren, die een jaar nadat ze afgestudeerd zijn nog geen baan hebben gevonden, onder bepaalde voorwaarden recht op een inschakelingsuitkering.

In 2015 is het recht op een inschakelingsuitkering afgeschaft voor :

- werkzoekenden ouder dan 25 jaar
- werkzoekenden jonger dan 21 jaar zonder diploma secundair onderwijs

Met mijn collega's hebben we onderzocht wat de effecten waren van deze hervormingen in 2015.

Heeft het schrappen van de inschakelingsuitkering in 2015 effectief tot meer tewerkstelling geleid?

De eerste groep die we onderzocht hebben, zijn de 25-jarige werkzoekenden met een masterdiploma. We kozen voor deze groep omdat wie vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt doorstroomt rond de leeftijd van 25 vooral jongeren met een masterdiploma zijn.

Uit het onderzoek van Cockx B., Declercq K., Dejemeppe M., Inga L. en Van der Linden², blijkt dat door de hervorming er geen stijging was in de uitstroom naar werk na 6, 12 en 18 maanden. Er was wel een stijging in de uitstroom naar interimjobs voor deze groep. Dat leidt tot de conclusie dat deze groep jongeren die hun inschakelingsuitkeringen verloren zijn meer gedwongen werden om te kiezen voor jobs van korte duur, maar dat er geen effect was op duurzame tewerkstelling.

De tweede groep die we onderzocht hebben, waren de 19-jarige werkzoekenden zonder diploma middelbaar onderwijs³. Daar bleek duidelijk dat het schrappen van de inschakelingsuitkeringen geen impact heeft gehad op de uitstroom naar werk. Het gewenste effect van deze maatregeling werd m.a.w. niet gehaald.

² Cockx B., Declercq K., Dejemeppe M., Inga L. en Van der Linden B. (2020), Switching from an inclining to a zero-level unemployment benefit profile: Good for work incentives? Labour Economics, 64, 101816

³ Cockx B., Declercq K., Dejemeppe M., Inga L. en Van der Linden B. (2019), Scrapping the entitlement to unemployment benefits for young labor market entrants: An effective way to get them to work? NBB Working Paper no. 379. Brussel: Nationale Bank van België

We kwamen tot de conclusie dat er geen bewijs is dat deze hervormingen voor de twee groepen, de werkzoekenden ouder dan 25 en de werkzoekenden jonger dan 21 zonder diploma middelbaar onderwijs, de overgang naar duurzame tewerkstelling bevorderden.

Waarom heeft het schrappen van de inschakelingsuitkering weinig effect op tewerkstelling?

In de economische literatuur is er een algemene consensus dat het beperken van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd werklozen meestal harder aanzet om naar werk te zoeken naarmate ze dichterbij het punt komen waarop ze het recht op hun uitkering verliezen⁴. Dat leidt inderdaad tot een kleine stijging van de kans op tewerkstelling. Maar waarom zien we dan niet hetzelfde effect voor jongeren bij het schrappen van de inschakelingsuitkering?

- Aangezien jongeren tijdens de wachtperiode geen uitkering krijgen, is de financiële prikkel om de werkloosheid te verlaten al zeer hoog vanaf de start van de wachtperiode.
- Voor de groep die nog werkloos is op het einde van de wachtperiode, één jaar na het starten van het zoeken naar een job, zijn financiële prikkels nauwelijks nog werkzaam.

Dat komt overeen met een studie van o.a. de Belgische econoom Joannes Spinnewijn⁵ die in een onderzoek naar het systeem in Zweden heeft aangetoond dat het effect van de financiële prikkels, zoals het verhogen of verlagen van de werkloosheidsuitkeringen, sterk daalt met de duur van de werkloosheid.

Dat betekent dat het schrappen van de inschakelingsuitkeringen, één jaar na het starten van de werkloosheidsperiode, weinig effect heeft op de kans op tewerkstelling.

Wat zijn de gevolgen voor jongeren die het recht op inschakelingsuitkering verliezen?

Hier kunnen we maar beperkt een antwoord op geven, op basis van een studie die momenteel nog lopende is over 25-jarige werkzoekenden met een masterdiploma⁶. We kunnen op basis van deze gegevens dus geen uitspraak doen voor jongeren zonder diploma van het middelbaar onderwijs.

We zien voor 25-jarige werkzoekenden met een masterdiploma geen stijging in het beroep doen op het leefloon. Jongeren met een masterdiploma vallen in veel gevallen terug op de ondersteuning van hun ouders.

M.b.t. dit laatste punt hebben we onderzocht wat de invloed is van het al dan niet krijgen

⁴ Tatsiramos K., Van Ours J. C. (2014). Labor market effects of unemployment insurance design. *Journal of Economic Surveys*, 28(2), 284-311; Schmieder J. F., von Wachter T. (2016). The effects of unemployment insurance benefits: New evidence and interpretation. *Annual Review of Economics*, 8, 547-581

⁵ Kolsrud, J., Landais, C., Nilsson, P., & Spinnewijn, J. (2018). The optimal timing of unemployment benefits: Theory and evidence from Sweden. *American Economic Review*, 108(4), 985-1033

⁶ Declercq, K., Dejemeppe, M., Pourtois, M., 2024

van een inschakelingsuitkering op de beslissing van jongeren om bij hun ouders te blijven wonen of zelfstandig te gaan wonen. De eerste evidentie geeft aan dat dit geen effect heeft voor vrouwen, maar wel voor mannen. Mannen die de inschakelingsuitkering verliezen blijven m.a.w. langer bij hun ouders wonen om van hun financiële ondersteuning te kunnen genieten.

Conclusie van de fact-check: Op basis van wetenschappelijk onderzoek kunnen we concluderen dat de stelling “Het schrappen van de inschakelingsuitkeringen voor jongeren leidt tot een hogere tewerkstelling” niet klopt.

Fact-check

door Amandine Hallaux – ervaringsdrager en voorzitter van de ACV-Jongeren Waals-Brabant

Amandine deelt in een video haar ervaringen met het zoeken naar werk. Op basis van deze ervaringen op het terrein, doen we een tweede fact-check van de stelling “Het schrappen van de inschakelingsuitkeringen voor jongeren leidt tot een hogere tewerkstelling”.

“Voor degenen die mij niet kennen, mijn naam is Amandine Hallaux, ik ben 27 jaar en ik ben voorzitter van de ACV-Jongeren in Waals-Brabant.

Buitenspel! Ik ben te oud om in aanmerking te komen voor een inschakelingsuitkering, ondanks twee positieve evaluaties van de Forem en enkele vervangingscontracten als kleuterjuf. Zo heb ik zelf kunnen vaststellen dat ik als jongere geen recht heb op sociale zekerheid. En helaas ben ik niet de enige.

Veel te veel jongeren moeten hun dromen aan de kant zetten en zich wenden tot onzekere, niet-kwalitatieve jobs omdat ze geen toegang hebben tot een uitkering. Hoe kunnen we een leven opbouwen? Aan een gezin of een huis denken? Hoe kunnen we een toekomstperspectief in onze carrière krijgen? Persoonlijk heb ik het geluk dat mijn ouders achter me staan, en dat ze me financieel steunen. Ik beschouw mezelf dus als zeer gelukkig en ik ben me ervan bewust dat dit voor heel veel jonge mensen vandaag de dag niet het geval is. Met de ACV-Jongeren vragen we toegang tot inschakelingsuitkeringen tot de leeftijd van 30 jaar, met een verkorte wachttijd, omdat we ervan overtuigd zijn dat onze jongeren steun nodig hebben, vooral aan het begin van hun carrière.

Nu we het toch over sociale zekerheid hebben, en over werkloosheid in het bijzonder, zou ik van de gelegenheid gebruik willen maken om u te vragen wat uw standpunt is over de beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkering waar sommige partijen het momenteel veel over hebben. Voor de ACV-jongeren is deze maatregel ineffectief, om niet te zeggen oneerlijk. Het ondermijnt niet alleen het solidariteitsprincipe, maar kan er ook alleen maar toe leiden dat onze jongeren *en* hun families naar het OCMW worden gestuurd en, in het ergste geval, in precaire omstandigheden terecht komen. Tot slot mijn vraag: dames en heren van de verschillende politieke partijen, wat is uw standpunt over deze kwesties? Ik dank u voor uw aandacht.”

Conclusie van de fact-check: Op basis van deze ervaringen op het terrein kunnen we nogmaals concluderen dat de stelling “Het schrappen van de inschakelingsuitkeringen voor jongeren leidt tot een hogere tewerkstelling” niet klopt.

Fact-check 3

door Freddy – ervaringsdrager

STELLING 2 - AFFIRMATION 2

Door de werkloosheidsuitkeringen te beperken in de tijd straf je mensen in kwetsbare situaties af, hoe hard zij ook hun best doen om werk te vinden.

Via de getuigenis van Amandine werd de overgang al gemaakt naar de tweede stelling van dit debat over de beperking van de werkloosheid in de tijd. Om te kijken naar de impact van deze maatregel op kwetsbare groepen, interviewt de moderator Karim Dibas Freddy, een ervaringsdrager die op oudere leeftijd werkloos is geworden.

Freddy: Ik zorg voor mijn vader als mantelzorger. Volgend jaar zou ik 45 jaar dienst gehad hebben, momenteel ben ik werkloos. Ik was gedurende 37 jaar autoverkoper, dan ben ik omgeschakeld naar auto-instructeur. In mijn zoektocht naar werk, bots ik als 63-jarige op het probleem van mijn leeftijd. Ik solliciteerde voor auto – en tractorinstructeur.

Karim: Je solliciteert dus voor een knelpuntberoep en toch is het moeilijk om werk te vinden. Maar wie werk zoekt, die vindt dit toch?

Freddy: Meestal krijg ik geen antwoord of is het antwoord dat ze al iemand anders hebben. Als ik een vacature zie, neem ik direct mijn telefoon of rijd ik er naartoe. Zo had ik eens een ‘nep-vacature’, ik ging er naartoe, maar het bedrijf bestond niet meer.

Ik word 63 jaar en heb heel wat jaren anciënniteit, ook mijn legerdienst telt mee. Men zegt mij: ‘Komt direct terug als ge in pensioen zijt, dan willen wij u wel aannemen als flexijobber.’ Als de werkloosheidsuitkering wordt beperkt in de tijd, dan wordt het waarschijnlijk het OCMW voor mij. Mijn vader heeft het ook al moeilijk, hij heeft het pensioen van een kleine zelfstandige en kan hiermee geen rusthuis betalen. Of ja, ik kan de ziekenkas proberen, want ik heb een slechte rug.

Conclusie van de fact-check: de stelling “Door de werkloosheidsuitkeringen te beperken in de tijd straf je mensen in kwetsbare situaties af, hoe hard zij ook hun best doen om werk te vinden” is correct.

Reacties van de politici

Karim Dibas: We vragen nu aan politieke partijen om te stemmen over de volgende voorstellen m.b.t. de inschakelingsuitkeringen:

- Geen uitsluiting van de inschakelingsuitkering na 36 maanden in geval van positieve evaluatie door de arbeidsbemiddelingsdienst
- Verhoging van de leeftijdsgrens naar 30 jaar
- Afschaffing van de voorwaarde diploma middelbaar onderwijs voor jongeren onder de 21 jaar
- Opschorting van de looptermijn tijdens periodes van erkende ziekte en zwangerschap

VERLENGEN VAN HET KREDIET VAN 36 MAANDEN VAN DE INSCHAKELINGSUITKERING, NA EEN POSITIEVE EVALUATIE?

										
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✗

VERHOOGING VAN DE LEEFTIJDGRENEN NAAR 30 JAAR?

										
✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✗

**AFSCHAFFING VAN DE DIPLOMAVOORWAARDE MIDDELBAAR
ONDERWIJS VOOR JONGEREN ONDER DE 21 JAAR?**

										
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✗

**OPSCHORTING VAN DE LOOPTERMIJN TIJDENS PERIODES VAN
ZIEKTE EN ZWANGERSCHAP?**

										
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗

**BENT U VORSTANDER VAN EEN BEPERKING VAN
DE UITKERING VAN WERKLOOSHEID IN DE TIJD?**

										
✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✓	✓

**INDIEN U NEE ANTWOORDT, ZAL U DE BEPERKING VAN DE
WERKLOOSHEID IN DE TIJD TE AANVAARDEN IN RUIL VOOR DE
AFSCHAFFING VAN HET STATUUT SAMENWONENDE?**

										
		X	X	X	X	X		X		

Zoals hierboven vermeld, zullen tijdens dit debat twee of drie politieke vertegenwoordigers naast elkaar geplaatst worden zodat ze hun standpunten kunnen verduidelijken en kunnen reageren op elkaar.

Duo PS en Vooruit

Karim: Heel even een vraag voor u, mevrouw Lalieux. In 2012 was M. Di Rupo eerste minister van België wanneer de regering besloot om de inschakelingsuitkeringen te beperken in de tijd.

Karine Lalieux – PS

Ja, de regering Di Rupo was een coalitie, we zaten niet alleen in de regering. Er is enerzijds de macht van elke politieke partij en anderzijds de machtsverhoudingen binnen de regering. Het resultaat hiervan is een compromis.

Wat vandaag duidelijk is, waar we vandaag van overtuigd zijn, is dat het straffen van vrouwen, jongeren of studenten niet de manier is om de problemen van werkgelegenheid, armoede of uitval op te lossen. Het is veel meer door training, monitoring, ondersteuning en het identificeren van de vaardigheden van elk individu dat we zullen slagen. Jongeren hebben veel talenten, ze mogen niet gestraft worden, daar heeft niemand iets aan.

We moeten ervoor zorgen dat onze jongeren kunnen studeren: verhoog de studiebeurzen, verhoog de steun voor jongeren die het moeilijk hebben op school, maar zorg er ook voor dat de OCMW's studenten een studentenleefloon kunnen geven. Dit is essentieel als we armoede onder studenten willen vermijden.

We willen een opleidingspremie of compensatie geven aan een werkloze persoon die een opleiding volgt.

Werkloosheid beperken in de tijd werkt niet, zoals vandaag werd aangetoond. Lineaire maatregelen, zoals de terugkeer naar verplicht werk zoals voorgesteld door Les Engagés, werken ook niet. Het probleem wordt naar de OCMW's verplaatst, wat betekent dat

mensen uit de sociale zekerheid vallen, de kosten op de regio's en gemeenten worden afgeschoven en de werkzoekende nog verder van de arbeidsmarkt verwijderd worden. Boetes hebben nog nooit gewerkt om mensen aan het werk te krijgen.

We weten ook dat het huidige probleem in België niet de werkloosheid is: het is het “snelle werk” en de langdurig zieken, 600.000 mensen die niet meer kunnen werken. We moeten ons richten op welzijn op het werk, op gezondheid op het werk, op collectieve arbeidsduurvermindering voor oudere werknemers vanaf 55 jaar. We moeten voorkomen dat mensen arbeidsongeschikt geraken, en daar ligt de gezamenlijke verantwoordelijkheid, samen met de werkgever.

Karim: Blijkbaar wil Conner Rousseau van Vooruit wel spreken over het beperken van de werkloosheidsuitkering in de tijd . Wat is uw reactie, mevrouw Vanpeborgh?

Gitta Vanpeborgh – Vooruit

In ons programma maken we een onderscheid tussen enerzijds de inschakelingsuitkeringen en anderzijds het beperken van de werkloosheidsuitkering in de tijd. Minister Lalieux heeft gelijk, in een regering moet je compromissen sluiten zoals in een relatie of in een huwelijk. Dat was zo met de recente bijkomende voorwaarden voor de inschakelingsuitkeringen. Ik ben blij met de studie van de professor die bewijst dat deze hervorming het gehoopte effect niet bereikt heeft. Voor ons is het heel eenvoudig: de inschakelingsuitkering beperken kan niet. Collega's Vanrobaeys en Kitir hebben wetsvoorstellen ingediend om deze voorwaarden af te bouwen. Ik geloof in maatwerk, daarom is het instrument Remi belangrijk; om gericht en intensiever jongeren effectief te ondersteunen en toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Van mening kunnen veranderen, is een kwestie van gezond verstand. We moeten de arbeidsbegeleiding optimaliseren op basis van wat door het wetenschappelijk onderzoek en het terrein aangetoond wordt. Over deze kwestie is de socialistische familie akkoord.

M.b.t. het beperken van de werkloosheidsuitkering in duur is er geen akkoord in de socialistische familie. Vooruit wil de werkloosheid beperken in duur, wij willen een basisbaan. Het is misschien controversieel, maar het geeft toch een perspectief aan mensen. Je ziet het probleem van de mismatch op de arbeidsmarkt: niet iedereen vindt een passende job. Er schort iets aan de arbeidsbemiddeling.

Duo PVDA-PTB en Open Vld

Karim: Open Vld wil geen bijsturing van de inschakelingsuitkeringen, behalve voor ziekte en zwangerschap. Kan u uw standpunten verduidelijken, mevrouw Libert?

Laurence Libert – Open Vld

Wij willen de diplomavorwaarde niet loslaten. Het is een belangrijk signaal om aan de jongere te geven, dat een diploma middelbaar onderwijs heel erg belangrijk is. Door deze voorwaarde los te laten, zou je hen de verkeerde boodschap geven dat investeren in een diploma niet hoeft.

K. Dibas: Professor Declercq heeft aangetoond dat die prikkel niet werkt om verder te studeren.

Laurence Libert: De diplomavorwaarde is meer dan een incentive. Het doel mag niet zijn dat de jongere denkt “ik wacht een jaar en dan heb ik een uitkering”, maar wel dat hij begrijpt dat zijn diploma een ticket is naar werk. We moeten er alles aan doen om de jongere bij de werkgever te krijgen, zodat hij kan proeven wat werken is en door de werkgever verder kan opgeleid worden op de werkvloer.

Gaby Colebunders – PVDA-PTB

Niet iedereen wordt geboren met dezelfde rugzak. Niet iedereen heeft het gemakkelijk om te *kunnen* gaan studeren. Kansarme gezinnen krijgen direct het mes op de keel. Het is natuurlijk het best om een diploma te hebben, maar dat is de realiteit niet. In mijn stad werkt het niet: 1 op 3 verlaat de school zonder diploma. We moeten hun uitkering niet afpakken, maar hen wel fatsoenlijk begeleiden!

Karim: Hoe kijken jullie naar het beperking van de werkloosheid in duur?

Gaby Colebunders: Het is belachelijk om de werkloosheidsuitkering te beperken in de tijd. Je moet de feiten zien: Het stereotype van mensen in hun luie zetel klopt niet. We moeten ons de vraag stellen, als we de uitkeringen afpakken, kunnen de mensen nog gaan werken? Je hebt toch enig budget nodig om te kunnen gaan werken. Uitkeringen afpakken leidt tot een neerwaartse spiraal. Zo beperk je de mobiliteit want ze kunnen geen brommer of abonnement voor het openbaar vervoer meer betalen. Kinderopvang is ook één van die beperkingen. Een alleenstaande moeder kan die opvang niet betalen. Een oplossing veronderstelt dat de hele keten functioneert: lokaal, regionaal en federaal.

Karim: Wat dan met de knelpuntberoepen? De arbeidsmarkt schreeuwt om mensen.

Gaby Colebunders: Er is nood aan één op één begeleiding. We moeten de taken van de VDAB herbekijken. Nu moeten vooral hun cijfertjes kloppen, ze werken niet meer doelgericht. Zij moeten sterk zijn in bemiddeling, niet in cijfertjes geven aan de RVA.

Voor een opleiding heb je ook kinderopvang nodig. Kortom, om armoede te bestrijden heb je alles en iedereen nodig: “you need a whole village to raise a child”.

Laurence Libert: Onbeperkte uitkeringen bestaan niet in andere landen. Ik ga wel akkoord dat VDAB meer moet inzetten op bemiddeling. De knelpuntberoepen zijn er, men moet mensen een opleiding laten volgen voor zo’n beroep en ondertussen moeten zij hun uitkering kunnen behouden. We moeten ook gaan kijken naar de werkgevers, die willen allemaal witte raven hebben en dit kan natuurlijk niet.

De uitkering is een verzekering tegen werkverlies. Wanneer je je werk verliest, moet je dus een andere job kunnen vinden. De definitie van werkloosheidsuitkering is ‘een verzekering voor mensen om op zoek te gaan naar andere job’.

Karim: In Nederland is een groep ‘spookjongeren’ ontstaan wanneer de werkloosheidsuitkeringen beperkt werden. Deze jongeren zijn noch aan het werken, noch

aan het studeren. Nu moet de Nederlandse overheid organisaties betalen om deze jongeren te gaan zoeken. De groep leefloongerechtigden gaat ook verhogen bij een beperking van de werkloosheid in de tijd.

Laurence Libert:

Uit een studie blijkt dat wie als jongere lang werkloos blijft, steeds moeilijker aan een job geraakt. We hebben er alle belang bij dat jongeren zo snel mogelijk werk hebben. Voor jongeren is het belangrijk dat ze positief in het leven staan, dat ze zich geaccepteerd voelen in de maatschappij. Voor de maatschappij is het belangrijk dat ze zo snel mogelijk aan het werk zijn.

Gaby Colebunders: De cijfertjes van de werkloosheid gaan kloppen, maar de mensen gaan gewoon naar het leefloon gaan als de werkloosheid in de tijd beperkt wordt.

Duo Groen en NVA

Aimen Horch – Groen

De neoliberale oplossingen zorgen voor een pijnlijke realiteit. ‘Iedereen een job, iedereen gelukkig’. Ik kijk naar mijn stad, Vilvoorde: Jongeren botsen constant op muren, er is discriminatie op de arbeidsmarkt. De OESO toont aan dat Vlaanderen het hardste discrimineert. Er is de problematiek van wonen en kinderopvang. Flexibele jobs hebben flexibele kinderopvang nodig. Interimjobs geven mensen geen perspectief. In plaats van de uitkeringen af te pakken en voorwaarden op te leggen: pak de discriminatie aan, zowel voor families als voor jongeren op basis van migratieachtergrond, leeftijd en andere factoren, en begeleid de jongeren van veel dichterbij.

Wim Van der Donckt – N-VA

De professor geeft de resultaten weer van een studie rond de schrappingen van de inschakelingsuitkeringen. Het is ook interessant om te kijken naar een studie van de RVA die aantoont dat die beperkingen van de inschakelingsuitkeringen net geleid hebben tot meer werkgelegenheid, met name een verdubbeling ten opzichte van de situatie voor 2010: meer dan 54 % is naar werk gegaan, dat is toch niet niks. Slechts 13,4 % stroomt door naar leefloon, in Vlaanderen is dat zelf 2.9 %, en 5.8 % gaat naar de mutualiteit, 23,4 % zoekt werk zonder uitkering. Dus, de RVA-studie bewijst dat die maatregeling wel werkt.

Met N-VA willen we verder gaan: oudere werknemers moeten een oplossing krijgen. Dermagne heeft hier nul komma nul rond gedaan. We moeten de einde-loopbaan goedkoper maken voor de werkgever. Nu worden ouderen uit de arbeidsmarkt geprijsd, die zijn te duur.

Aimen: De studie van de RVA gaat over hooggeschoolden: deze hebben meer kansen. Wij willen voor iedereen hulp bieden.

Duo Ecolo en MR

Karim: Ecolo heeft een wetsvoorstel over de inschakelingsuitkeringen ingediend, maar het is niet gedragen geweest door de andere partijen. Wat is er gebeurd?

Gilles Vanden Burre – Ecolo

Ja, ons wetsontwerp heeft niet alle partners overtuigd. Je zag net de rode kaarten, MR bijvoorbeeld is tegenstander.

Wat de inhoud betreft, zouden uitkeringen de basis moeten zijn voor een waardig leven. Sommige partijen beweren dat uitkeringen een soort "Win for life" zijn, dat ze een gemakssituatie creëren waarin je kunt doen wat je wilt. Maar in feite is het de basis voor een waardig leven, en wij willen dit opnieuw invoeren voor jongeren tot 30 jaar. Onze ambitie is dat deze jongeren werk hebben, onderwijs volgen, een opleiding volgen of werkervaring opdoen. Vandaag vertegenwoordigen zij die in geen enkele van deze categorieën vallen, de zogenaamde NEET-jongeren, tussen 10 en 13 % in Wallonië of Brussel: deze groep moet de prioriteit zijn. Jongeren moeten een levensproject hebben, een persoonlijk ontwikkelingsproject.

Nicolas Kuczynski – MR

Allereerst ben ik verbijsterd over het gebrek aan verantwoordelijkheid van sommige sprekers hier. Het chequeboekje wordt voor je neus gewapperd en het is een wedstrijd om te zien wie de grootste cheque kan uitschrijven, zonder enige verantwoordelijkheid te nemen voor wie de rekening gaat betalen. Openbare financiën zijn belangrijk. We moeten binnen een budgettair kader werken.

Ik ben niet tegen inschakelingsuitkeringen, maar we moeten het hele systeem van residuaire uitkeringen herzien. We willen één enkel basis-vervangingsinkomen, dat zelfs hoger zou kunnen zijn dan het leefloon, die op de armoedegrens zou liggen voor een alleenstaande: deze uitkering zou gekoppeld zijn aan de noden van de persoon en zou op een constructieve manier moeten worden opgevolgd door de OCMW's. Het moet ook kaderen in een socio-professioneel integratietraject. Het maakt niet uit hoe lang het duurt, het moet opgevolgd worden.

Het opleidingstraject moet ook herzien worden. Er zijn momenteel meer opleiders dan mensen die een opleiding volgen het werkt niet.

Ik wil ook iets zeggen over degenen die geen uitkering krijgen en die het ook niet per se gemakkelijk hebben. Je hebt tegenwoordig veel mensen die misschien 4.000 euro bruto verdienen en die er alleen voor staan met 2 kinderen die naar de universiteit gaan. Ze krijgen geen hulp met crèches, hebben geen recht op sociale tarieven en ze hebben ook veel moeite om rond te komen. Je kunt de middenklasse niet gebruiken om subsidies te geven. Kijk bijvoorbeeld naar het programma van Ecolo: we moeten de last van de hervormingen niet bij de middenklasse leggen. Meer belasting heffen is uit den boze.

Neem een stel met twee kinderen. We moeten hun netto-inkomen verhogen. Werkloosheidsuitkeringen moeten in de loop van de tijd worden verlaagd, maar tijdens de eerste 6 maanden verhoogd. En we schorten de uitkering pas na 2 jaar op als je 2 opleidingen of 2 banen hebt geweigerd.

Gilles Vanden Burre: Hier staan we midden in een discussie over een andere maatschappijvisie. De cheques die u wilt uitschrijven liggen elders, namelijk voor het geven van belastingverlagingen aan mensen die ze niet nodig hebben, aan de hoogste inkomens in de samenleving.

Nicolas Kuczynski: Het is niet eerlijk om de last van de hervormingen te leggen bij een categorie middenklassers die veel werken en geen hulp krijgen. Samenvattend over werkloosheidsuitkeringen: wij zijn voorstander van het opschorten van uitkeringen na verloop van tijd, maar willen het bedrag verhogen voor de eerste 6 maanden.

Trio CD&V, Les Engagés en Défi

Wassim Essebane – CD&V

Het debat over de inschakelingsuitkering is in Vlaanderen weinig aan bod gekomen. Jongeren moeten ondersteund worden als ze in een moeilijke situatie zitten, maar het moet leiden tot activering. De sleutel ligt in een betere activering op de arbeidsmarkt. Ik wil niet met de vinger wijzen, maar Actiris doet zijn job niet goed. De rechtse partijen zeggen dat de steuntrekkers profiteren, wij wijzen met de vinger naar Actiris die de begeleiding niet goed doet.

De werkloosheidsuitkering moet stoppen na 3 jaar. We willen wel geen limiet op leeftijd. Wij zijn de enigen in Europa die geen beperking opleggen. Uitkeringen zijn een overbrugging, een tijdelijke overgang. Actiris moet beter zijn job doen. Indien Actiris binnen de 6 maanden voor het aflopen van de termijn niet met een plan komt, dan kan er wel geen bestraffing komen van de cliënt.

Er is ook een verantwoordelijkheid van de werkgever. Langdurige ziekte moet aangepakt worden via preventie en integratie. De werkgever moet er ook in slagen om het aanbod af te stemmen op de vraag.

Christophe De Beukelaer – Les Engagés

De voorwaarden die de toegang tot inschakelingsuitkeringen beperken, sturen mensen simpelweg naar de NEET-categorie of naar het OCMW.

Na 2 jaar werkloosheidsuitkering moeten mensen recht hebben op een baan: een systeem equivalent aan Buurten Zonder Langdurige Werkloosheid (BZLW).

Wij zijn geen voorstander van het beëindigen van de werkloosheid in de tijd zonder het bieden van een alternatief. We hebben immers de volgende drie overtuigingen:

- Niemand is niet inzetbaar voor werk;
- Er is genoeg nuttig werk te doen in deze maatschappij;
- Inactiviteit kost de samenleving meer, zowel financieel als op vlak van menselijk en sociaal kapitaal van de betrokkenen.

Wij vinden dat iemand die twee jaar naar een baan heeft gezocht, het recht heeft om te werken en een loon te verdienen. Het is dan aan de staat om de persoon een baan te geven

met een reëel salaris in de non-profit of publieke sector, en het moet een baan zijn die overeenkomt met de opleiding en het traject van de persoon in kwestie.

Het systeem van BZLW werkt goed en daar willen we ons door laten inspireren. Het idee is om de persoon een passende baan te geven voordat we het inkomen van de persoon onder de loep gaan nemen.

Werkgevers moeten gesensibiliseerd worden, aangezien zij verantwoordelijk zijn voor het welzijn op de werkplek.

Véronique Lederman – DéFi

In het algemeen is DéFi tegen de uitsluiting van uitkeringen. We moeten absoluut de leeftijdsgrens voor de inschakelingsuitkeringen optrekken tot 30 jaar. We mogen niet vergeten dat de covid-jaren een soort zwart gat zijn geweest in het leven van jongeren. We moeten ophouden met te denken in termen van sancties. Integendeel, we moeten jongeren bij de hand nemen en hen naar de overkant leiden. We moeten jongeren ook een kans geven; onderwijs is een levenslang proces.

We zijn tegen een beperking van de werkloosheidsuitkeringen - we moeten het paradigma omkeren. In de economie is er een theorie die spreekt over verborgen kosten, dus hier moeten we kijken naar de verborgen voordelen - ondanks de directe kost die er is.

Natuurlijk heeft de werkgever ook een verantwoordelijkheid, maar de werkgever kan niet alles oplossen, het is de wet van de markt die geldt. Ik wil specifiek terugkomen op het feit dat we absoluut de termijn moeten opschorten voor de inschakelingsuitkeringen in geval van zwangerschap of ziekte, want dit is compleet absurd.

Het idee van een sociaal schild, waarbij niemand minder dan een inkomen van 1300 euro heeft, is een vereenvoudiging die het leven van mensen zal veranderen.

Conclusie debat 2

door Raf De Weerd – Federaal Secretaris ABVV-FGTB

Dank aan de panelleden voor het geanimeerde debat. Rond de werkloosheidsuitkeringen geraken de gemoederen snel verhit. Conclusies trekken uit dit politieke debat is moeilijk. Je ziet wel een tweedeling:

- 1) De uitkering gebruiken om te activeren, dan is afstraffing nodig;
- 2) Sociale zekerheid moet zekerheid geven om mensen een menswaardig inkomen te geven.

Er werd veel gesproken over het belang van een aanklampend beleid, de rol van VDAB, Actiris en Forem. Ik heb bij iedereen gehoord dat deze dienstverlening moet verbeteren.

Ook de rol van de werkgevers werd benadrukt: de jobs die aangeboden worden, moeten echte jobs zijn, geen fakejobs, maar jobs met inhoud en kwaliteit.

We moeten het liefst in de richting van fulltime jobs gaan. Deeltijdse jobs zijn geen oplossing: om een uitkering combineren met een deeltijdse job heeft te weinig financiële meerwaarde.

Er is nood aan flankerend beleid: kinderopvang, openbaar vervoer,... De overheid moet hier haar rol opnemen.

De werkloosheid zal niet verbeteren door de uitkeringen af te nemen. Ik ben lid van het beheerscomité van de RVA, ik heb begrepen dat het onbeperkt houden van de werkloosheidsuitkeringen een compromis was tussen werkgevers en werknemers. Hier tegenover heeft men het activeringsbeleid gesteld. Er was dus een consensus tussen de sociale partners. Sommigen roeren zich nu en respecteren deze afspraak niet.

Ik wil de politici erop wijzen dat de sociale zekerheid voor 2/3de gefinancierd wordt via paritair beheer. Dit betekent dus dat wanneer de politiek intervenueert – als minderheidsaandeelhouder – zij de sociale partners moet consulteren, liefst via overleg. Wanneer de politiek wil hervormen, moet ze in overleg gaan.

Het beperken van de uitkeringen vindt draagvlak door populisme. Maar opgelet voor het hellend vlak: straks zullen de zieken geviseerd worden. Als mensen getroffen worden door een tegenslag, moeten ze beschermd worden, en dit onbeperkt in de tijd.